

kitap kafası

EYLÜL GÖRMÜŞ

3

AYIN KİTABI

SYLVIE GERMAIN, GECELERİN KİTABI & AMBER GECE, SEL YAYINCILIK, 2022

"EFSUNLU BİR YAZAR"

Geçtiğimiz kış okuduğum ve okuduğundan beri etkisinden kurtulamadığım, senelerdir dillendirdiğim "Avrupa'dan doğru düzgün büyülmüş gerçekçilik çıkmaz" iddiamı bana sonsuza dek yutturan iki kitabı anlatmak istiyorum bu ay size –öyle iki kitap ki aylardır üzerlerine konuştum da konuştum, söyleyeceklerim bitmedi. Fransız yazar Sylvie Germain'in *Gece* kitabı ve *Amber Gece* eserleri.

Anladım ki bal gibi çıkmıyormuş Avrupa'dan büyülmüş gerçekçilik, çıkabiliyormuş. Batı'nın büyülmüş gerçekçi eserler verebildiğinin ispatı olarak hep Tom Robbins ve *Parfümün Dansı* örneği verilir, ben de reddederim; zira o kitapta sezdiğim didaktiklik, kendini büyüye tam bırakamama hâli; usun, aklın kendini durmaksızın hatırlatan vaziyeti o büyülmüş gerçekçi tadı almama mâni olmuştur. Ancak Germain'in kitapları öyle değil işte. Uzun, çok uzun zaman sonra bir kitaptan *Yüzyıllık Yalnızlık* tadı aldım; onun daha karanlık, daha puslu, daha tekinsiz olana muhakkak ama lezzeti benzer.

Péniel ailesinin bol doğumlu, bol ölümlü birkaç kuşaklık öyküsünü anlatıyor Germain kitaplarında. Suların üstünde, kuytu ormanlarda, sisler içinde geçen; arkada Avrupa'nın en dönüştürücü yüzyılı yaşanır, savaşlar sürer, gökten bombalar yağarken akan bir acayip masal bu. Onca şey olurken dünyanın kadim döngüleri aileyi yere bağlıyor gibi: toprak yeniden yeşeriyor, nehirler akmaya devam ediyor, birbirini izleyen gecelerin ardından güneş yine doğuyor.

Yazarın dili öyle efsunlu, öyle epik ki kitabı anlatırken benzer kuvvette sözcükler seçmem lazım gibi geliyor ama yapabileceğimi de zannetmiyorum

bir yandan. Zaman zaman "kuru, yavan, donuk" homurtularıyla eleştirdiğim kitaplar neyse, bunlar da onun tam tersi. Olağanüstü akışkan bir metin, müthiş güzel seçilmiş sözcükler, tam olması gereken yere konmuş nefis betimlemeler, bir an bile aksamayan, sanki tek nefeste, hiç duraksamadan ağızdan çıkmış bir şiir. Çok âşik olduğu kocası savaşa gidince içine kapanan ve ağlayamayan Noémie'ye dair şu cümleler örneğin, bundan daha şiirli çok az tasvir okumuşumdur: *Gece gündüz ağıladığı duyuluyor ama gözünden hiç yaş gelmiyordu; yakınından geçildiğinde, hafif ve sürekli bir su uçuşu duyuluyordu içinde. Nasıl efsunlu, nasıl ağılu cümleler bunlar, kelimelerle nasıl bir dans etmek Madam Germain? Aklımı başımdan aldınız, kitabınızdaki kadınlar gibi delirttiniz beni.*

Gece kitabında başlayan destan, ilk kitaba göre çok daha vahşi, acımasız, ürkütücü ve zalim ama en az onun kadar güçlü olan *Amber Gece*'de sürüyor. Kandan, tükürükten, gözyaşından, meniden, terden kitap yazmış resmen Sylvie Germain. Güzellik -güzellik tam da bu. Hem de çok ihtişamlı bir güzellik.

Bu biçimde anlatılınca her hikâye okunur işte. Bunca haz almadı Mükerrrem Akdeniz'in kusursuz çevirisinin de payı çok büyük şüphesiz, kendisine müteşekkirim.

Péniel ailesinin destansı yazgısı, şiddet ve efsun dolu öyküsü uzun, çok uzun süre kalacak benimle, biliyorum. Derimin altına inmeyi, her yerime sinmeyi başaran bu iki kitabı okuduğum için çok mutluyum. Şu uzun alıntıyla bitireyim; bu kitabı en iyi kitabın kendisi anlatır çünkü:

Gece kayıp gidiyordu, aralıksız ilerliyordu ve sürekli yaşamdan geçiyordu. Gece, erimiş kalay gibi yaşamın arkasında dalgalanıyor ve göğün ışığını daha canlı, daha

şiddetli yansıtın diye günlerin arkasını sırlıyordu. Gece insanların kanına sel gibi akıyor, yüreklerinde dönüyor ve görüntüleri, duyguları ve duygulanmaları daha şiddetli, daha batıcı ve daha zorlu yansıtın diye yüreklerin içini sırlıyordu. Gece, cinsel istek belirtirlerini daha iyi çizebilmek, adları ve aşk çığlıklarını daha güzel yazabilmek için, yaşayanların halbini ve bedenini mürekkepleyiyor. Açılıyor, çukurlaşıyor ve bir mürekkep hokkası gibi, yanlara doğru alabildiğine genişliyordu gece. Taştan, ağaç kabuğundan, tuzdan, camdan bir hokka. Bellek hokkası.

Gece, insanların belleğine sürekli deviriyordu hokkasını ve bellek, şimdi yazılmakta olan, geçmişe dolanmış ve geleceğe fırlayan zamanın ördüğü belirsiz bir mırıltıyla, sürekli uçuş uçuştu. Gece, insanların hep kaçmaya, susturmaya, yadsımaya çalıştıkları kendi belleklerinin sözlerini onlara ille de duyurmakta direniyordu. Deddiği dedik gece, animsamaya zorluyordu insanları. Unutma boşluklarına dek animsamaya. Çünkü bu gece mürekkebi, animsama olduğu kadar unutmaydı da.

ÇOK SATMASI GEREKENLER

EVİN KİTABEVİ SEÇKİSİ

BİR CÜN TEK BAŞINA

Vedat Türkali

Ayrıntı Yayınları

1

DEVLET

Platon

İş Bankası Kültür Yayınları

2

SOFİENİN DÜNYASI

Jostein Gaarder

Pan Yayıncılık

3

MARTİ

Jonathan Livingston

Epsilon Yayınevi

4

GÖRME BİÇİMLERİ

John Berger

Metis Yayınları

5

ZEN VE MOTOSİKLET BAKIM SANATI

Robert M. Pirsig

Ayrıntı Yayınları

6

HAYATTA KALANIN ÖYKÜSÜ: MAUS

Art Spiegelman

İletişim Yayınları

7

OĞULLAR VE RENCİDE RUHLAR

Alper Canigüz

Alfa Yayınları

8

TUTUNAMAYANLAR

Oğuz Atay

İletişim Yayınları

9

BÜTÜN ŞİİRLERİ

Nâzım Hikmet

Yapı Kredi Yayınları

10

PUSLU KİTALAR ATLASI

İhsan Oktay

İletişim Yayınları

11

ANA

Maksim Gorki

Can Yayınları

12

EVİN KİTABEVİ NEREDE?

İsmetpaşa, Cumhuriyet Cd. No:66,

10400 Ayvalık/Balıkesir

Instagram: @evinkitabevi

Facebook: Evin Kitabevi

AYIN ÖNERİSİ

Nick Bradley, *Kedi ve Şehir*, Can Yayınları, 2022

Sıcaklardan ötürü herhangi bir şeye odaklanmakta güçlük çektiğimiz şu günlerde hepimizin kolay okunan, akıp giden, çok yormayan, sürükleyici kitaplar arayışında olduğunu biliyorum. Geçtiğimiz ay tam da böyle bir kitap okudum: Nick Bradley'nin *Kedi ve Şehir* romanı. Tokyo'da geçen ve aslında ilk bakışta hepsi birbirinden bağımsız gibi gözükten türlü hikâyeler anlatıyor Bradley. Ancak tüm öyküleri birbirine bağlayan,

her birinde görünen biri var: gizemli bir üç renkli kedi. Evsizlerin, yabancılardan, gangsterlerin, münzevilerin hayatlarına değip geçen bu kedinin rotası bir genç kızın sırtına işlenen Tokyo dövmesinde beliririyor; okudukça öyküler birbirine bağlanıyor. Hacimlice bir kitap olmasına rağmen yalın dili ve merak uyandırıcı kurgusuyla tam bir yaz romanı bence *Kedi ve Şehir*. Ne çok ağır, ne çok hafif. Tam tadında.